

УДК 657

Чорнобай Н.І., Хиль Л.П.

Кременчуцький льотний коледж НАУ

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ

Chornobai N.I., Khyl L.P.

INNOVATIVE APPROACHES TOWARDS RECOGNITION OF CRYPTOCURRENCY IN UKRAINE

Стрімкий розвиток цифрових технологій та кібереконіміки привели до появи нового цифрового активу – криптографічної валюти, яка швидко набирає популярності у всьому світі. З появою платіжної системи «Bitcoin», у 2009 році, з'явився термін «криптовалюта». Криптовалюта явище нове та малодосліджене.

Станом на сьогодні немає єдиного підходу до роботи з криптовалютами як в Україні, так і за кордоном. Криптовалюта як така незаборонена, проте її статус не визначений законодавством. Криптовалюта знаходиться в правовому вакуумі. Вона не є платіжним засобом, відтак не внесене до національного Реєстру платіжних систем. Відповідно до статті 99 Конституції України [1], статті 192 Цивільного процесуального кодексу України [2] та статті 3 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» [3], єдиним законним платіжним засобом, який приймається усіма фізичними та юридичними особами без будь-яких обмежень на території країни для проведення переказів та розрахунків є гривня як грошова одиниця України.

У Спільній заяві фінансових регуляторів щодо статусу криптовалют в Україні наголошується на тому, що складна правова природа криптовалют не дозволяє визнати їх ані грошовими коштами, ані валютою і платіжним засобом іншої країни, ані валютною цінністю, ані електронними грошима, ані цінними паперами, ані грошовим сурогатом [6]. Національний банк України неодноразово попереджає про ризики використання криптовалют та зауважує про те, що регулятори не несуть відповідальності за можливі втрати та ризики (можливість втрати коштів через крадіжку; відсутність гарантій повернення інвестованих коштів у криптовалюті; можливість шахрайства; значні цінні коливання криптовалют, відсутність відповідної інфраструктури тощо), пов'язані з використанням віртуальних валют у розрахункових операціях. Таку думку висловлюють Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [7].

У світовій практиці існують різні підходи до правового регулювання криптовалютних відносин. У Швейцарії та Фінляндії криптовалюта відноситься до іноземної валюти, а операції з продажу звільнені від оподаткування податком на додану вартість. У Норвегії криптовалюта прирівнена до товару і операції з нею оподатковуються податком на додану вартість за ставкою 25 %. В Білорусі всі операції з криптовалютами не оподатковуються податком на прибуток та податок на додану вартість до 1 січня 2023 року. В Німеччині, Фінляндії та Норвегії операції з купівлі-продажу криптовалют оподатковуються податком «на багатство», в Австрії - податком на прибуток. Криптовалюта в Японії розглядається в якості платіжного засобу, яка звільнена від податку на споживання, але доходи від операцій з біткоїнами вважаються доходами від ведення бізнесу і оподатковуються податком на прибуток та податком на приріст капіталу.

У Німеччині, Норвегії, Фінляндії, Швейцарії, Японії криптовалюти надано статус валюти, фінансового активу, в Австрії – нематеріального активу. В Канаді криптовалюта розглядається платіжним засобом, який може використовуватися при

виплаті заробітної плати. Криптовалюта, отримана в результаті майнінгу, оподатковується податком на прибуток.

На сьогоднішній день, у законодавстві України, відсутні діючі нормативні документи щодо визнання, класифікації та обліку криптовалюти. У Верховній Раді України зареєстровано два законопроекти щодо визначення правового статусу криптовалюти: законопроект «Про обіг криптовалюти в Україні» за № 7183 від 06.10.2017 р. [4] та «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» за № 7183-1 від 10.10.2017 р. [5], які відображають дві протилежні за своєю сутністю позиції щодо правового статусу криптовалюти. Якщо законопроектом «Про обіг криптовалюти в Україні» статус криптовалюти прирівнено до активу (товару) [4], то законопроектом «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» - статус фінансового активу [2]. Дані законопроекти мають на меті визначити загальні засади функціонування та правового регулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні. Серед важливих завдань законопроекту «Про обіг криптовалюти в Україні» є встановлення порядку оподаткування операцій з майнінгу (видобування криптовалют шляхом вирішення важких математичних задач з отримання в нагороду віртуальних монет), міни (обміну) криптовалюти [5].

В Україні необхідно упорядкувати криптовалютні відносини з метою запобігання злочинному використанню цифрових віртуальних валют для легалізації доходів та уникнення подвійного оподаткування, як це свого часу було в Австралії. Тобто необхідно виробити підхід до правового регулювання криптовалютних відносин.

Невизначеність правового статусу криптовалют в цілях оподаткування та відсутність єдиного юридичного підходу до їх кваліфікації створює досить багато проблем, зокрема ускладнює фіксацію криптовалют в активах компаній та взяття їх на баланс суб'єкта господарювання. Дана ситуація не сприяє створенню позитивного та привабливого клімату для комерційної діяльності в Україні.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV (зі змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua
3. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.
4. Про обіг криптовалюти в Україні: проект Закону від 06.10.2017 р. за № 7183. . [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua
5. Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні: проект Закону від 10.10.2017 р. за № 7183-1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua
6. Спільна заява фінансових регуляторів щодо статусу криптовалют в Україні: прес-реліз від 30.11.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=59735329
7. Підгрушний В. Аналіз підходів щодо оподаткування операцій з криптовалютами в країнах світу та Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://taxlink.ua/ua/work/scientificwork/11/>